

Sygn. akt III AUa 1166/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 15 stycznia 2014 r.

Sąd Apelacyjny w Lublinie III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący - Sędzia	SA Krystyna Smaga
Sędziowie:	SA Bogdan Świerk (spr.) SA Teresa Czekaj
Protokolant: stażysta Joanna Malena	

po rozpoznaniu w dniu 15 stycznia 2014 r. w Lublinie

sprawy H. C.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddziałowi w L.

o prawo do emerytury

na skutek apelacji wnioskodawczynie H. C.

od wyroku Sądu Okręgowego w Lublinie

z dnia 27 sierpnia 2013 r. sygn. akt VII U 4224/12

I. zmienia zaskarżony wyrok oraz poprzedzając go decyzję i ustala wnioskodawczynie H. C. prawo do emerytury od dnia 16 listopada 2012 roku;

II. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w L. na rzecz H. C. kwotę 210 (dwieście dziesięć) złotych tytułem zwrotu kosztów postępowania za obie instancje.

III AUa 1166/13

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 30 października 2012 r. Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w L. odmówił H. C. prawa do emerytury. Organ rentowy przyjął, że ubezpieczona nie spełniła wszystkich ustawowych przesłanek prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym ponieważ nie udowodniła 15-letniego okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Za tak kwalifikowane zatrudnienie organ rentowy nie uznał pracy ubezpieczonej, w okresach szczegółowo wymienionych w uzasadnieniu decyzji, bowiem jej stanowisko pracy, podane w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionym przez pracodawcę H. C., ściśle nie odpowiada nazwom stanowisk pracy wymienionych w stosownym zarządzeniu resortowym.

Odwołanie od tej decyzji wniosła H. C. kwestionując jej prawidłowość. Ubezpieczona nie zgodziła się z ustaleniem pozwanego o braku w jej sytuacji 15-letniego okresu pracy w szczególnych warunkach. W jej ocenie spełniła ten wymóg ustawy i dlatego odmowa ustalenia dla niej prawa do emerytury narusza prawo materialne – przepisy wskazane przez odwołującą.

Po jego rozpoznaniu Sąd Okręgowy w Lublinie wyrokiem z dnia 27 sierpnia 2013 r. oddalił odwołanie H. C.. Swoje rozstrzygnięcie Sąd Okręgowy oparł na poniższych ustaleniach faktycznych oraz ich ocenie prawnej: H. C. urodziła się w dniu (...) Od dnia 22 sierpnia 2001 r. ma ustalone prawo do zasiłku przedemerytalnego. W dniu 22 października 2012 r. ubezpieczona wystąpiła do pozwanego organu rentowego z wnioskiem o emeryturę w którym zawarła oświadczenie, że nie jest członkiem otwartego funduszu emerytalnego oraz, że nie pozostaje w stosunku pracy. Organ rentowy ustalił, że w dniu 31 grudnia 1998 r. wnioskodawczyni posiadała łącznie 21 lat 7 miesięcy i 28 dni okresów składkowych i nieskładkowych ale żadnego z jej okresów składkowych organ ten nie zakwalifikował jako zatrudnienia wykonywanego w szczególnych warunkach. Syndyk masy upadłości wystawił wnioskodawczyni świadectwo pracy w szczególnych warunkach z dnia 30 listopada 2000 r. obejmujące łącznie 14 lat 8 miesięcy i 21 dni, stwierdzające, że H. C. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywała zatrudnienie przy produkcji spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych, przy klejeniu i powlekaniu tkanin obuwniczych. Organ rentowy nie uznał okresów pracy ubezpieczonej wymienionych w świadectwie jako zatrudnienia wykonywanego w szczególnych warunkach ponieważ wskazane w nim stanowisko pracy wnioskodawczyni nie odpowiada dokładnie wymienionemu w załączniku do aktu resortowego. Wnioskodawczyni podjęła zatrudnienie od dnia 2 marca 1976 r. w (...) Zakładach (...) w Ł. jako pracownik bezpośrednio produkcyjny. Z dniem 20 kwietnia 1976 r. powierzono jej stanowisko obuwnika- szwacza a od dnia 15 sierpnia 1976 r. obuwnika wykrawacza na którym pracowała przez cały okres swojego zatrudnienia. Od dnia 1 lutego 1977 r. H. C. przebywała na zwolnieniu lekarskim od pracy a w dniu (...) urodziła dziecko i do dnia 20 czerwca 1977 r. korzystała z urlopu macierzyńskiego. Następnie do dnia 28 września 1983 r. korzystała z urlopów wychowawczych podczas których urodziła jeszcze dwoje dzieci. Od dnia 1 października 1983 r. wnioskodawczyni kontynuowała zatrudnienie na tym samym stanowisku pracy a w okresie od dnia 4 września 1991 r. do dnia 1 marca 1992 r. korzystała z zasiłku rehabilitacyjnego. Jej stosunek pracy ustał z dniem 30 listopada 2000 r. Ustalenia powyższe sąd poczynił na podstawie dowodów z dokumentów, szczegółowo określonych w motywach zaskarżonego wyroku, oraz dowodach z zeznań świadków: J. J., G. K. i T. Ż. uznając dowody te za wiarygodne. W aktach osobowych wnioskodawczyni znajdują się dwie osobowe karty prac wykonywanych w szczególnych warunkach. Zapisy w zakresie dat w jednej z tych kart – oznaczonej jako „n7” lub „u7” nie są potwierdzone żadnymi innymi dowodami. Dlatego dowód z tej karty sąd uznał za niewystarczający do rozstrzygnięcia o roszczeniu wnioskodawczyni. Druga z tych kart, bez żadnego oznaczenia, zawiera daty które pokrywają się z datami zwolnień lekarskich ubezpieczonej wskazanymi w jej kartach zasiłkowych. Wprawdzie drugi z wymienionych w niej okresów – od dnia 1 stycznia 1978 r. do dnia 31 lipca 1978 r. przypadają na okres urlopu wychowawczego ale w jego trakcie ubezpieczona faktycznie nie wykonywała zatrudnienia w szczególnych warunkach. Tą kartę ewidencyjną pracy w szczególnych warunkach uznał sąd za dowód wiarygodny i w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach wystawionym wnioskodawczyni przez syndyka upadłego jej pracodawcy zapisy tak kwalifikowanego zatrudnienia pokrywają się z zapisami w omawianej karcie ewidencyjnej. W ocenie sądu pierwszej instancji zatrudnienie wnioskodawczyni przy produkcji spodów obuwniczych należało zakwalifikować jako prace w szczególnych warunkach ale dysponuje ona tylko 14 latami 8 miesięcy i 21 dniami takiego zatrudnienia. Okresy pominięte w świadectwie wykonywania pracy w szczególnych warunkach przypadają na czas korzystania przez wnioskodawczynię z urlopów macierzyńskich i wychowawczych, z zasiłku rehabilitacyjnego oraz zwolnień lekarskich od pracy. Zgodnie z art. 32 ust.1a ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (dalej podawanej jako ustawa o FUS) za okresy pracy w szczególnych warunkach nie są uważane okresy nie wykonywania pracy za które pracownik otrzymał po dniu 14 listopada 1991 r. wynagrodzenie lub świadczenie z ubezpieczenia społecznego, a także pobierania zasiłku chorobowego, macierzyńskiego i opiekuńczego lub świadczenia rehabilitacyjnego. Wyłączenie tych okresów jest uzasadnione tym, że do nabycia prawa do emerytury we wcześniejszym wieku emerytalnym można zaliczyć jedynie faktyczne wykonywanie pracy w szczególnych warunkach a nie jedynie formalne pozostawanie w stosunku

pracy. Dlatego skoro wnioskodawczyni nie spełniła wymogu posiadania 15-letniego okresu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach to jej odwołanie jako niezasadne podlegało oddaleniu.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego w imieniu wnioskodawczyni wywiódł jej pełnomocnik radca prawny S. G. wnosząc o jego zmianę przez ustalenie jego mocodawczyni prawa do emerytury ewentualnie o uchylenie tego wyroku i przekazanie sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania.

Skarżący zarzucił naruszenie:

- przepisów art. 184 ust.1 i ust.2 w związku z art. 32 ust.2 i ust.4 ustawy o FUS przez ich niewłaściwe zastosowanie i oddalenie odwołania w sytuacji gdy ubezpieczona spełniła przesłanki w nich określone warunkujące nabycie prawa do emerytury,

- przepisów § 2 ust.1, § 3 i § 4 ust. 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (dalej podawanego jako rozporządzenie) przez ich błędną interpretację polegającą na uznaniu, że do okresu pracy w szczególnych warunkach nie wlicza się okresów zasiłku chorobowego, urlopu wypoczynkowego i urlopu macierzyńskiego w czasie trwania stosunku pracy przypadających po wejściu w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent..

W uzasadnieniu apelacji jej autor powołał się na wykładnię prawa przedstawioną w uchwale Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada 2003 r. III UZP 10/2003 z tezy której wynika, że do czasu wykonywania pracy w szczególnych warunkach wlicza się okresy zasiłku chorobowego przypadające po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17 października 1991 r. o rewaloryzacji emerytur i rent... Z uzasadnienia tej uchwały ponadto wynika, że takiemu wliczeniu podlegają także okresy urlopu wypoczynkowego i macierzyńskiego. Wnioskodawczyni w sumie trzykrotnie korzystała z urlopów macierzyńskich i te okresy powinny być wliczone do jej limitu pracy wykonywanej w szczególnych warunkach.

Sąd Apelacyjny zważył co następuje: odmawiając wnioskodawczyni prawa do emerytury pozwany organ rentowy powołał się tylko nie bliżej nie określone przepisy rozporządzenia i ustawy o FUS. Nie ma jednak wątpliwości, że tak wnioskodawczyni jak i organowi rentowemu chodzi o prawo do emerytury uregulowane w art. 184 ustawy o FUS. Z przesłanek powstania tego prawa wymienionych w cytowanym przepisie sporna między stronami jest tylko jedna, mianowicie; posiadanie przez wnioskodawczynię limitu przynajmniej 15 lat pracy wykonywanej w szczególnych warunkach. Brak spełnienia tej przesłanki był faktycznie jedyną przyczyną odmowy ustalenia ubezpieczonej prawa do emerytury. Sąd Okręgowy opierając się na osobowej karcie prac wykonywanych w szczególnych warunkach (k. kopia k.79-82 akt emerytalnych) ustalił, że staż pracy wnioskodawczyni, kwalifikowanej jako wykonywanej w szczególnych warunkach, wynosi łącznie 14 lat, 8 miesięcy i 21 dni. Należy podzielić pogląd sądu pierwszej instancji, że pracując na stanowisku wykonywania spodów obuwniczych ze skóry, gumy i tworzyw sztucznych wnioskodawczyni wykonywała zatrudnienie w szczególnych warunkach. W oczywisty sposób wynika to także z wykazu A, działu VII, poz. 12 stanowiącego załącznik do rozporządzenia. Nie ma zatem nawet potrzeby sięgania do tak zwanego wykazu resortowego, który zachował jedynie znaczenie dowodowe a nie prawo kształtujące.

Wprawdzie w motywach zaskarżonego wyroku nie została przeprowadzona szczegółowa analiza jakie konkretnie okresy pracy wnioskodawczyni sąd pierwszej instancji uznał za takie zatrudnienie – za wyjątkiem okresu od dnia 1 stycznia 1978 r. do dnia 31 lipca 1978 r. ale uprawniony jest wniosek, że tymi okresami był czas:

- od dnia 2 marca 1976 r. do dnia 31 stycznia 1977 r. a więc 10 miesięcy i 29 dni,
- od dnia 1 października 1983 r. do dnia 31 sierpnia 1991 r. a więc 7 lat i 11 miesięcy,
- od dnia 2 marca 1992 r. do dnia 20 lutego 1993 r. a więc 11 miesięcy i 19 dni,
- od dnia 2 marca 1993 r. do dnia 29 sierpnia 1993 r. a więc 5 miesięcy i 28 dni,

- od dnia 1 października 1993 r. do dnia 28 lutego 1994 r. a więc 5 miesięcy,
- od dnia 5 czerwca 1994 r. do dnia 10 lipca 1994 r. a więc 1 miesiąc i 5 dni,
- od dnia 24 września 1994 r. do dnia 10 maja 1995 r. a więc 7 miesięcy i 16 dni,
- od dnia 1 czerwca 1995 r. do dnia 31 grudnia 1995 r. a więc 7 miesięcy,
- od dnia 1 lutego 1996 r. do dnia 30 września 1996 r. a więc 8 miesięcy,
- od dnia 1 listopada 1996 r. do dnia 30 czerwca 1998 r. a więc 1 rok i 8 miesięcy,
- od dnia 1 sierpnia 1998 r. do dnia 31 grudnia 1998 r. a więc 5 miesięcy.

Po zsumowaniu tych okresów, przyjmując 30 dni za jeden miesiąc kalendarzowy, staż pracy wnioskodawczynie wykonywanej w szczególnych warunkach wynosi 14 lat 9 miesięcy i 7 dni. Powyższe wyliczenie, chociaż bardziej korzystne dla ubezpieczonej niż przeprowadzone przez sąd pierwszej instancji, to jednak jest niewystarczające bo jest mniejsze od wielkości 15 lat.

Jednak za całkowicie błędny i to w rażąco sposób, należy uznać pogląd Sądu Okręgowego o niemożności zaliczenia do omawianego wyżej stażu pracy ubezpieczonej czasu przebywania przez nią na zwolnieniach lekarskich od pracy i pobierania w związku z tym zasiłków chorobowych oraz zasiłków macierzyńskich.

Pogląd taki nie znajduje żadnego uzasadnienia w świetle powszechnie przyjętej i od wielu już lat zaaprobowanej sądowej wykładni prawa w tym przedmiocie. Na potwierdzenie tegoż należy przytoczyć nie tylko uchwałę Sądu Najwyższego z dnia 27 listopada III UZP 10/03, podaną przez apelującego, ale również szereg innych nowszych orzeczeń Sądu Najwyższego, a także sądów apelacyjnych (zob. wyroki Sądu Najwyższego z dnia: 5 listopada 2012 r. II UK 82/12 – LEX 1380805, z dnia 23 kwietnia 2010 r. II UK 313/09 – LEX 987667, postanowienie tego sądu z dnia 9 marca 2012 r. I UK 367/11 – LEX 1215125, wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 7 marca 2013 r. III AUa 68/13 – LEX 1293660, wiele wyroków sądów apelacyjnych podanych w orzecznictwie do art.184 ustawy o FUS w programie komputerowym LEX, a także inne orzecznictwo sądowe podane w uzasadnieniach wyżej wymienionych orzeczeń).

Już z ustaleń sądu pierwszej instancji wynika, że wnioskodawczynie od dnia 1 lutego 1977 r. pobierała zasiłek chorobowy, że w dniu (...) urodziła dziecko i do dnia 20 czerwca 1977 r. korzystała z urlopu macierzyńskiego pobierając w tym czasie stosowny zasiłek. Tylko po doliczeniu tych 4 miesięcy i 20 dni do stażu pracy ubezpieczonej w warunkach szczególnych będzie ona już miała ten staż przekraczający 15 lat. Staż ten ulegnie dalszemu zwiększeniu po doliczeniu na jej rzecz kolejnych dwóch czteromiesięcznych okresów pobierania zasiłku macierzyńskiego oraz okresów pobierania zasiłków chorobowych w czasie po dniu 14 listopada 1991 r.

Dlatego zarzuty apelacji naruszenia prawa materialnego są w oczywisty sposób trafne co musi prowadzić do pełnego jej uwzględnienia.

Nie ma jednak potrzeby uchylania zaskarżonego wyroku i przekazywania sprawy sądowi pierwszej instancji do ponownego rozpoznania bo zgromadzony w tej sprawie materiał dowodowy w pełni wystarcza do wydania orzeczenia reformatoryjnego.

Zatem należało zmienić zaskarżony wyrok oraz poprzedzającą go decyzję przez ustalenie wnioskodawczynie prawa do emerytury z dniem spełnienia przez nią wszystkich jego ustawowych przesłanek, to jest z dniem (...) kiedy to ubezpieczona ukończyła 55 lat życia.

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 kpc i § 11 ust.2 oraz § 12 ust.1 pkt. 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2013 r., poz. 490).

Z tych więc względów i z mocy art. 386 § 1 kpc Sąd Apelacyjny orzekł jak w wyroku.